

מבחן המכשפה

ועכשו – נבחן את עצמנו על מה שלמדנו עד כה. ניקח בובת המכשפה ובכל פעם נשנה את צורת הפעולה שלה. קודם היא תהיה בובת כפפה, אחר כך בובת חוטים, לאחר מכן בובת מקל, ולבסוף – צללית. איך תשפי צורת הפעולה על אופיה ועל פועלותיה? בואו נבדוק, זהירות, זהו קטע מסוכן מעט. הקראיה על אחריות הקוראים. מבנן המכשפה מתחילה!

מכשפת הcpfah:

"טיפש טיפש טיפש!" מכשפת הcpfah צזה מלמטה, מתחתית הבמה, ראה גدول וידיה הקטנות אווחות במטاطא. היא מסובבת אותו בתנועת כישוף פתאומית ומגוחכת לכיוון אחד, מסובבת אותו בתנועת כישוף מאימה וטיפשית לכיוון השני: "אברה מטاطא, קדביה מטاطאים, אני אהפוך את הקוראים לצפרדעים!"

(הפקתם לצפרדעים? לא, שום דבר לא קרה). המכשפה כועסת, אווחות במטاطא, זורקת אותו באוויר, תופסת וחובבת בו: "אני עוד אהוור, בול עז מבולבל! וכי שחק עלי – כמה חבל!" היא עולה על המטاطא: "עוף, טיפש!" המטاطא לא עף אלא מיטלטל ומפליל אותה. היא קמה,

הוא דוחף,

היא עולה,

הוא חובט,

היא צונחת אל תוך הבמה, צוחת וכועסת!

24

מכשפת החוטים:

"ההה... מעופפת, מזמרת, המכשפה חזרתי!" המכשפה שמחה ברת עכשו לחוטים, מופיעה מלמעלה, זרועותיה ארוכות, גופה שלם, ורגליה רכובות על המטاطא. היא מרחפת על פני הבמה: סיבוב ראשוני, סיבוב שני... ניכר

שהיא גאה ביכולת התעופה שלה. לבסוף היא יורדת בכניתה אטית. המטאטה (גם הוא מחובר לחותמים משלו) נחלץ מבין רגליה ונעמד באוויר קצת מעל לראשה. "קוראים יקרים, חזרתי!" היא נעמדה, גבורה ומרשימה, מעבירה מבט סיבב סיבב, "והיכן המטאטה?" תנועת ראש עדינה, מבט מורם כלפי מעלה: היא מביטה בו בגאווה, מושיטה זרועותיה

לעbero בתנועת ציוויל: "metaata, rd!"

הmetaata אכן נעה ונופל על הריצה בהחטה. "metaata עליה!" היא מצויה, אין תגובה. היא מתכוופת על ברכיה, מצמידה כפות ידיה בתחנונים דрамטיים: "אנא, metaata, עלה נא!" המטאטה עולה ומתייצב.

"ועכשיו..." היא מניפה זרועותיה הארווכות לצדדים בתנועות רחבות, איטיות ומלכויות, ולחשת בקול המכשי נחש: "אברה metaata, קדרה metaatis, אני האפוך את הקוראים לצפרדעים!" (שוב לא הפקתם רגע דמה, אין תנועה, אין תגובה, ואנו – metaata מתנדנד, מתרומם, מרחף ובורח... המכשפה רודפת אחריו: "בול עץ מבולבל, הטיפש בmetaatis! כיצד תעוז לביש את מכשפת החוטים!!" היא מנתרת ובלית ברירה מתרוממת ללא metaata, מתעוופפת למעלה בעקבותיו: "אני עוד אחזרו!..."

מכשפת המקל:

גאה וזקופה, כאילו בלעה מקל (כאילו??), מופיעה לה המכשפה, מכשפת המקל. היא נכנסת לבמה מהצד, פורשת את זרועותיה המחוירות למוטות. היא נראית בטוחה עצמה, י齐בה, החלטית. "חזרתי!" מבט לימי. "חזרתי!" מבט לשמאלו. "ועכשיו, בעוזת metaata הקסמים הנאמן שלי..." metaata? איפה אתה? metaata מופיע מלמטה וניצב לצדיה. היא מושיטה את ידה, והוא מתרחק מעט. היא מותחת את זרועה והוא מתרחק עוד קצת. היא עושה צעד לקראתו אך הוא בורח לצד השני, מנסה לתפוס והוא בורח ממנו במעגלים, היא רודפת אחריו, סובבת סיבב עצמה בסביבון בכעס הולך וגובר, ולפתע עוצרת. גם metaata

עוצר. היא פורשת את שתי זרועותיה באיזום שכונתו: עד כאן, מטאטה, לא תשטה بي עוד. קוללה עוללה, מאיים: "אברה קדרבה מטאטה לא נחמד, הפוך לצפרדע עכשו ומיד!" "... הפתעה, זה הצלחה: המטאטה נעלם ובמקומו מופיעה צפרדע מקרקריםת: "קווה, קווה..."

מכשפת הצלליות:

"לפתע..." אומר המספר, "הפק המטאטה הסורר לצפרדע גדולה ודוחה!" הוא משנה קולו לקולה של המכשפה: "צפרדע, לכני מפה! עוזבי אותה!" וכבר מופיעה המכשפה עצמה בקצתה השמאלי של המסך. הפרופיל מבליט את הגבנון שלה, שלא לדבר על האף הארוך והמאונקל עם השומה הגדולה בקצתה... רגע לאחר מכן מופיעה גם הצפרדע. הן עומדות פנים אל פנים. "עוזבי אותה!" אומרת המכשפת הצלליות ומסתובבת, ככלומר מפנה את אפה לכיוון השוני ורצחה לקצתה הימני של המסך. הצפרדע דולקת בעקבותיה. המכשפה מסתובבת ורצחה לשמאלו המסך. הצפרדע איינה מרפה. לפטע היא מתחילה לגדול ולגדול... (כן, המפעיל פשוט מרחיק את הצפרדע מן המסך. ככל שהיא מתקרבת למנורה הצללית מתנפחת וגדלה). המכשפה כבר נראית

כמו תינוקת לעומתה. ואו מכסה צלליתה של הצעירדע על צלליתה של המכשפה. המכשפה "גבלעת" בתוך בטנה, ומתהpecת על ראשה, "הצילו!" היא צועקת, "אני הפוכה, הצעירדע הפכה אותה!... קוראים יקרים, התפכו אותה! הפוכה את הספר כדי שאתישר, בבקשתך, אני, אナンナンנא...". המספר חוזר לקוilo הרגיל: "ועוד עצם היום זהה נשאהה המכשפה בבטנה של הצעירדע, או לפחות עד להציגת הבאה..."

המבחן הסתיים. הגיע הזמן לבדוק אותו. בכל הקטעים המכשפה מתעמתת עם המתאטה שלו (ועם הקוראים! גם זה נושא מעניין, היחסים עם הקתל, ועוד נידרש לו בהמשך). הרעיון הכללי דומה, רק הפרטים שונים. אפילו פרט שולי כביכול – המקום ממנו מופיעה המכשפה, משתנה: המכשפה הcepפה צזה מלמטה, "מן האדמה", המכשפה החוטים יורדת "מן השמיים", מכשפות המוט והצלליות באות מהצד. למה? בגלל שרצינו לגוזן? לא, בגלל שלקחנו בחשבון את היתרונות והחסרונות של כל בובה. אם מכשפת הcepפה תנסה לרדת מן השמיים, תתגלה הורוע של המפעיל והאשליה תתקלקל. מכשפת הcepפה אינה יכולה לעוף. לכל היותר היא יכולה לפרט קרוב לפניה האדמה, כמו תרגנגולת.

מכשפת החוטים לעומתה, היא טייסת טבעית. המפעיל והמנגנון ממילא נמצאים מעליה, ולכן טבעי שתפוגין את כישורי הטיסה שלה, למכשפת הצלליות יש רק פרופיל, **לכן היא מגיעה מהצד.**

מבנה גופה של המכשפה קובלע במידה רבה גם את אישיותה. מכשפת הcuppa היא קולנית, מצחיקה וSSHSA לקרוב. מכשפת החוטים היא יהירה ומעודנת (טוב, יחסית, למכשפת...) מכשפת המיקל היא נוקשה, יציבה והחלטת, ומכשפת הצלליות היא כמו ציור בתוך ספר. אין לה כמעט אפיון מעבר למראה המכשפי. גם היכולת התונעתית שלה מאוד מוגבלת, אבל אנחנו חיפינו על כך בעזרת מפנה מפתיע בעיללה: הczperdu גדול פי לאו ומבלעה את המכשפת. ניצלנו את משקקי הגוף שמאפשר תיאטרון הצלליות. אם היינו מנסים לביים את התמונה בכל צורה אחרת של הפעלה, היינו שוקעים עד מעל בראשנו בעיות טכניות מסובכות, אבל תיאטרון הצלליות ממש "מוזמין" את המפנה.

28

או מה המסקנה?

שהפתגם הידוע "אל תסתכל בקנקן אלא بماה שיש בו", איןו חל על בובות.

גוף של הבובה וצורת הפעלה שלה משפיעים על האישיות ועל גורלה. שכותבים מוחזם לבובות מוכראhim לחתת בחשבון את מבנה גופה של הגיבורת. אם נקבע על בובה תנועה שלא מתאימה לה, היא תהיה "שחקנית גרוועה". אבל אם השתמש ביכולת ה"טבעית" שלה, אם נתאים את מהותה לצורת הפעלה – הבובה תיראה לגמרי היה. הקהל ירגיש שהיא יכולה לעשות כל דבר שבעולם!

והערה חשובה לסיום: העיקרון הזה נמצא בסיסים של כל תיאטרון בובות, מסורתי ואמנוטי כאחד. הוא יחוור ויופיע בספר בכל מיני גלגולים. בתחנת "או מהו מתחילה?" העוסקת בעיבוד וביבומי, נשלים את המעגל ונחוור אליו במפורש.